

Wat bepaalt de conditie, en dus de waarde, van zegels? (13)

Niet alleen het soort stempel kan de waarde van postzegels beïnvloeden. Sommige stempels zijn zo zeldzaam (gebruikt) dat de waarde hoog is van postzegels met afdrucken van dit stempel. Het loont dan ook de moeite loont om ze te vervalsen. (voorbeeld rechts een puntstempel 155 waarbij links niet alle puntjes ingevuld zijn.)

Nagemaakte, valse stempels

Het probleem van nagemaakte stempels is de laatste jaren meer in de belangstelling komen te staan. Dit is gedeeltelijk te danken aan de toegenomen vraag naar kwalitatief goede postfrisse postzegels. Postzegels met zware plakkers of afgezwakte kleuren hebben, zoals eerder opgemerkt in deze reeks, een waarde die slechts een fractie is van de catalogusprijs. Hier is voor 'gewetenloze' verkopers duidelijk een kans om ze om te zetten in 'goed gebruikt', om zo hun waarde te vergroten.

Bij fiscaal gebruikte postzegels kunnen de 'fiscale' afstempeling zijn verwijderd en eventuele resten bedekt worden door vervalste stempels. Van een groot aantal postzegels hebben de gestempelde exemplaren een hogere prijsnotering dan postfrisse exemplaren, omdat het gebruik niet erg hoog was tijdens de periode dat deze zegels in omloop waren.

Achtereen volgens valse stempels op zegels van Nova Scotia, Sierra Leone, St. Kitts en USA.

Het resultaat is dat we ons allemaal bewust moeten zijn van postzegels die op het eerste gezicht gebruikte exemplaren lijken te zijn, maar waarbij het stempel niet kan worden geïdentificeerd middels een plaatsnaam of datum.

Een mooie schone cirkel in de hoek van een stempel, een ogenschijnlijk uitgesmeerd 'stempel op bestelling' waarin noch de plaats van terbeschikkingstelling, noch de datum kan worden gezien, of een algemene zwarte vlek die doet denken aan veel moderne Britse Post Office operationele postkaarten, moeten allemaal worden vermeden, tenzij ze bekend staan als typisch voor de plaats en de betrokken periode.

Dergelijke stempels hebben de status 'gaatjesvuller' en zouden op grond hiervan niet meer dan een tiende van de catalogusprijs mogen kosten.

Meer geraffineerde nagemaakte stempels bestaan natuurlijk ook en het is eerlijk om te zeggen dat de omvang van dit probleem pas onlangs is erkend.

Sommige van deze nagemaakte stempels zijn dan weer alleen om deze reden op zich verzamelwaardig. Echter, enkele van deze 'valse' stempels zijn zo interessant geworden dat een zegel met een cataloguswaarde van minder dan € 12 vaak een grotere waarde heeft met een duidelijke, valse, Madame Joseph afstempeling, dan met een afstempeling die echt postaal is gebruikt.

Hoewel postzegels met hogere waarden worden afgewaardeerd, doen ze dan nog steeds een derde van de prijs van een exemplaar met echt stempel. Zo wordt de Centenary 1 pond postzegel uit 1933 van de Falkland eilanden met de beroemde Port Stanley, '6 JA 33' nagemaakt stempel verkocht voor ongeveer £ 650.

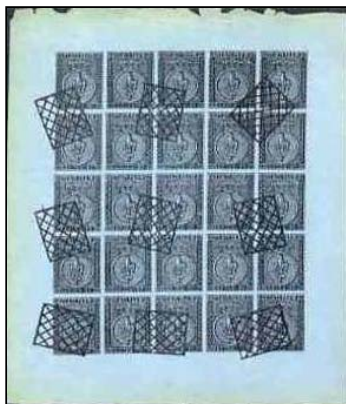
Andere nagemaakte stempels zijn van minder belang, vooral de meer moderne stukken, en stempels die met de hand getekend zijn!

Ondanks dat met betrekking tot 'met de hand ingetekend (aangevuld)' verzamelaars, waaronder enkele zeer vooraanstaande, in het verleden de gewoonte hadden om enigszins onduidelijke postmerken 'te verbeteren' door deze te overtrekken met Oost-Indische inkt. Minder dure postzegels zijn ernstig gedevalueerd hierdoor, vooral als het een zwaar of ontsierend poststempel is. Grote zeldzaamheden zouden percentagegewijs minder in waarde dalen, maar desondanks nog tot ongeveer een derde van de prijs van een 'onverbeterd' stempel met dezelfde afstempeling.

Veel bedrijven in de Aziatische landen, met name expeditieuren, hadden de gewoonte om hun postzegels te stempelen met zegelstempels ('chops'), terwijl mensen vaak hier overheen schreven (naam?) om diefstal te ontmoedigen.

Voor postzegels zonder een dergelijke officiële verklaring (geschreven tekst) met een nette zegelstempel 'chop' geldt een vermindering van de prijs ten opzichte van de catalogus prijs met ten minste eenderde terwijl met een handgeschreven tekst een vermindering met circa tweederde geldt.

In de filatelistische wereld worden sommige vervalsingen genoemd naar de vervalser zoals links de 'Spiro' vervalsing en beneden een 'Fournier' vervalsing van Servië.

Regelmatig is in deze serie artikelen gewezen op het belang van meer studie en kennis met betrekking tot het kwaliteitsaspect dat aan de orde was. Het (her)kennen van valse stempels is zonder specifieke kennis bijna niet mogelijk. Bij aanschaf van duurdere zegels met stempels en/of brieven kan deze kennis voorkomen dat de aankoop op een deceptie uitloopt.

Toeval of niet maar juist in de laatste Nieuwsbrief van de KNBF (nummer 33) staat een artikel over de "Van Meegeren-affaire der filatelisten" uit 1963.

Wat is het geval: de Bussumse ex-luitenant-kolonel van het KNIL, Raoul E.P.M. (75) moest zich voor de rechter verantwoorden omdat hij "oplichting zou hebben gepleegd door jarenlang voor vele duizenden guldens met nagemaakte stempels vervalste, oude brieven op de Nederlandse filatelistische markt te hebben gebracht".

In 1959 worden aan de veilinghouder Boekema brieven aangeboden die hij niet vertrouwt. De stempels lijken niet te kloppen met de data van de brieven. Hij gaat te rade bij enkele kenners, o.a. de te Bussum wonende advocaat mr. W.S. Wolf de Beer. Hun twijfel groeide spoedig tot zekerheid en er volgde aangifte. In april 1960 verrichtte de Amsterdamse rechter-commissaris, in

tegenwoordigheid van mr. Van Renesse en enige rijksrechercheurs van de afdeling Falsificaties van het ministerie van Justitie, huiszoeking bij de heer Raoul M. Men vond en nam prompt in beslag meer dan 300 poststempels, ongeveer 1000 gestempelde en ongestempelde brieven, enige honderden uit het vroegere Indië en door Chinese tekenaars vervaardigde grondtekeningen van poststempels, chemicaliën etc.

De verdachte was zelf een verwoed verzamelaar met grote kennis van de stempels uit de tijd van de Bataafse republiek, Lodewijk Napoleon en de periode welke voorafging aan de verschijning van de eerste Nederlandse postzegels in 1852. "Van expert en hobbyist tot notoire vervalsers", zo kwalificeerde de officier de handelwijze van de verdachte. Hij verkreeg, ten dele op rechtmatige, ten dele op onrechtmatige wijze, honderden brieven uit deze voor hem aantrekkelijke periode. Deze brieven voorzagen hij van afdrukken van door hemzelf ("ik snijd de meest ingewikkelde stempels binnen enkele uren perfect in linoleum") nagemaakte stempels. Alle 'producten' kwamen op de Nederlandse markt.

Nico Helling